

ΤΟ ΣΙΩΠΗΛΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Πέθανε μιὰ τὴ νύχτα. Μέρους εἶταν ἀρρωστος. Περιπλανιόταν, μὲ βαρὺ καὶ ἀγογιόνητο βήμα, στὶς πλατεῖες αἰθουσες καὶ τοὺς διαδρόμους τοῦ πύργου. Ἐνα βράδι τὸν βόηθα τοποθετημένον σ' ἓνα σκαλοτάσι τῆς μεγάλης σκάλας, μὲ τὸ κεφάλι ἀνάμεσα στὰ χέρια του. Ὅταν πέρασα, ἀναστήθησεν τὸ σιωπηρὸ πρόσωπό του μὲ τὰ συσπασμένα χαρακτηριστικά. Φαινόταν ὅτι ὑπέφερε. Δὲν τόλμησα ἀπὸ τοῦ μιλῆσαι. Ὁ! μὴ σὰς ζάνει αὐτὸ ἐντύπωση. Ὅχι μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ γυναῖκα του, καὶ κανεὶς ἄλλος στὸν τόπο δὲν θὰ τοῖλομενος ν' ἀπειθῶν ἰαδῆτοτε ἐρώτησι στὸν τρομερὸ κύριο ντ' Ἀντερζόζ. Ὅλοι ἐγγύοισαν μὲ τὸ παραπάνου τὸν παραξένο καὶ ἀγνοοῦσα χαρακτηριστικά του. Τὸ πῆρασμα τοῦ χρόνου δὲν τὸν εἶχε καθόλου μεταβάλει. Ἦταν πάντα ὁ ἴδιος. Ὅλοι τὸν φοβόμαστε καὶ τὸν ἀποφεύγουμε, καὶ στὴ μόνωση ποῦ εἶχε δημιουργηθεῖ γύρω του ζοῦσε σὰν ἓνα ἀγρίμι στὴ μονιά του.

Ἐἴστε πάρα πολὺ λίγο καιρὸ στὸν τόπο μας, δέσποτά μου, ποῦ εἶπε ἡ γυναῖκα του τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου, εἰδ' ἄλλως θὰ εἶχετε σίγουρα ἀκούσει νὰ μιλοῦν γιὰ τὸν κ. ντ' Ἀντερζόζ, ὁ ὁποῖος τρέμντα τώρα χρόνια ζοῦσε σ' αὐτὸ τὸν πύργο τὸν πύργο τὸν χαμῆνον μὲς στὰ διάση, στὸν πύργο αὐτὸν τὸν τόσο ἐρειπωμένον ὅστε κάθε φορὰ ποῦ μιὰ κίμαρα γινότανε ἀκατοκίχη, τὴν ἀφήναμε ὅπως ἦταν, καὶ πηγαίναμε νὰ κατοικήσουμε στὶς ὑπόλοιπες κἀμαρες, ὡς ποῦ μιὰ-μιὰ τὶς ἐγκαταλείπαμε καὶ αὐτὲς στὶς κουκουβάνιες, καὶ τὶς νυχτερίδες. Καὶ τί ἱστορίες δὲν θάχετε ἀκούσει γι' αὐτὸν τὸν μαλιακὸ ποῦ ἐπὶ τὸς ἄλλες τρεῖς-ὅλες του καὶ κακομοιριῆς του, τὴν μιανθρώπια του, τὴν κακία του, τὴν ἀλαφροσύνη του, εἶχε τὴν συνήθεια κάθε βράδι ποῦ ἀπεσώρετο ἀπὸ δοματικό τοῦ γιὰ τὴν ζουμπίη, νὰ σβήνῃ τὸ κερί του μὲ μιὰ πιστολιά! Ἄ! δέσποτά μου, μὲ τὸ κερί τοῦ ἀντρός μου εἶνε περιορισμὸς σ' ὅλη τὴν προφροσύνη. Γελῶσαν οἱ χωριάτες γι' αὐτὸ καὶ ὁ μὲς ἂν εἶζον! Ἀλλὰ πρέπει νὰ μᾶθετε τὴν ἱστορία ἐσεῖς, δέσποτά μου, ἀφοῦ πέθανε ὁ κ. ντ' Ἀντερζόζ, καὶ ἀφοῦ ἡ φριχτὴ αὐτὴ, κομποδία ἐπῆρε τέλος.

Γιατὶ πράγματι ἐπῆρε τέλος, ἀφοῦ ἐκεῖνος εἶνε ἐξαπνεμένος μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, στὸ νεκρικό του κρεβάτι. Στὸ τραπέζι καίει ἓνα κερί, ἀλλ' αὐτὸ δὲ θὰ τὸ σβῆσῃ. Ἀπέθανε καὶ δὲ θ' ἀκούσω πιά τὴν φριχτὴ ἐκλυσιγέσθησι τοῦ ὅπλου του ποῦ ἐπὶ εἴκοσι ὀλόκληρα χρόνια μὲ ζυνοῦσε κάθε νύχτα ἢ μ' ἔκαμνε νὰ τὸν περμεῖνον μὲ ἀνεκφραστὴ ἀγωνία.

Ἐθὰ μὲ ρωτήσετε ἴσως γιατί, ἐπὶ τόσα ἐτη, ὑπέφερα τὴ ζωὴ αὐτῆ, γιατί εἶχα παγρευθεῖ τὸν κ. ντ' Ἀντερζόζ;

Ἄλλοιμονον! Ἡμιον νέα ὅταν τὸν πῆρα, φτωχὴ, ὄρφανή. Ἦρθε στὸ σπίτι μας καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι μ' ἀγαποῦσε. Μοῦ μίλησε γιὰ ἓναν πύργο ὅπου θὰ κατοικοῦσαμε, μὲ πλοῦσια καὶ ἡσυχὴ ζωὴ, γιὰ παιδιά. Τὸν ἀκούσα καὶ τὸν ἀκολούθησα. Ἄλλωστε ὁ κ. ντ' Ἀντερζόζ δὲν ἦταν τότε ὅτι εἶχε γινεκάτι. Ἦτανε βίαιος καὶ τραχὺς βέβαια, ἀλλὰ ἐλπίσα ὅτι μὲ τὸν καιρὸ θὰ ἐμαλάκωνε αὐτὴ τὴν τραχύτητά του. Ὁ, γλήγορα κατὰλαβα πόσο εἶχα ἀπατηθεῖ! Ὁ κ. ντ' Ἀντερζόζ θὰ ἔμενε τέλειος ποῦ ἦτανε πάντα. Τὸ παιγνίδι ποῦ εἶχα παίξει ἦταν χαμῆνο. Ὡς τόσο ποτὲ παραπάνου δὲν ἔβγαινε ἀπ' τὰ χεῖλιά μου καὶ ὑπέφερα χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῶ ὅλες τὶς τυραννίες καὶ τὶς βιανουσιπῆτες του.

Ἐδοκίμασα μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὅταν μιὰ μέρα ὁ σύζυγός μου ποῦ ἀνήγγειλε ὅτι στὸν πύργο θὰ ἐρχότανε ἓνας ἐξάδελφός του, ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ.

Τὸν εἶχε καλέσει νὰ περάσῃ μαζί μας τὸ καλοκαίρι. Μόλις τὸν εἶδα ἀισθάνθηκα γι' αὐτὸν μὴν ἀγαπῶσα. Ὅσο ὁ ἀνδρας μου ἦτανε βίαιος καὶ τραχὺς, τόσο ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ ἦτανε πρὸς καὶ εὐγενικός. Ἦτανε ἓνα ψηλὸ παλληκάρι μελαγχολικὸ ποῦ ἀγαποῦσε τὴν μελέτη. Τοῦ ἄρασαν τὰ βιβλία. Ὅλα σ' αὐτὸν ἐπαρῶσαν μιὰ ψυχὴ λεπτὴ καὶ χαριτωμένη, καὶ μοῦ φρονότανε μὲ μιὰ εὐγένεια ποῦ μὲ συγκινοῦσε πολὺ, γιατί γιὰ μένα ἦτανε ἄγνωστο πρᾶμα. Μὲ λυπότανε γιὰ τὴν μόνωση καὶ τὴν δυστυχία μου, ἀισθάνοντανε γιὰ μένα μὴ συμπάθει, κατὶ περισσότερο ἴσως, ποῦ δὲν μοῦ ἐφανέρωσε ποτὲ; Δὲν ἔβρω. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅστε στιγμὴ δὲν ἔπαυσε νὰ μοῦ φέρεται μὲ τὸν πῶ ἀπόλυτο σεβασμὸ. Ὅταν συμφωνοῦσαμε στὰ γούστα ἢ στὰ ἀισθήματα, δὲν τὸ γινώ-

ριζε παρὰ μόνον ἡ ψυχὴ μας. Δὲν τὸ λέγαμε ὁ ἓνας στὸν ἄλλον. Κάποτε μὲ ζύτταζε μὲ μιὰ συζητημένη τρυφερότητα, ὅταν ὤρισιμὰ περιστάσιζα τοῦ ἀπεζάλιταν τὴν δυστυχία τῆς ζωῆς μου. Καὶ ὁ πῶ ἐηλιόφως σύζυγος δὲν θὰ μπορούσε νὰ βοῆ τίποτε τὸ ἐπιλήρημο στὴ συμπεριφορὰ μας. Ὡς τόσο ἀρκετὰ φροῖς ἐτοσάζωσα τὸ βλέμμα τοῦ σιζύγου μου χωρὶς μὲ κακία ἐπάνου μας. Θὰ ἔπρεπε ἴσως νὰ εἰδοποιήσω τὸν Ζάν ντὲ Καλλέγζ. Μιὰ μέρα ποῦ εἶχαμε βγῆ στὸ πάρκο μαζί μὲ τὸν Ζάν, μὰς εἶδε ὁ ἀνδρας μου ἀπὸ τὸν πύργο καὶ μὰς ἐξορῆξε βλέμματα μίσους.

Μιὰ Πέμπτη τοῦ Ὀκτωβρίου τὸ φριχτὸ περιστάσιζο ἔλαβε χώραν. Ὁ καιρὸς ἦταν ὄρατος. Ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ διάβηκα, ὅταν ὁ κ. ντ' Ἀντερζόζ τοῦ ἐπρότεινε νὰ πάνε στὸ καστανοδάσος νὰ ζυτρήσουν ταίχλες. Ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ ἐκλείσε τὸ βιβλίον του καὶ ἀκολούθησε τὸν ἀντρα μου. Δὲν ἐπέρασαν γιὰ λίγα λεπτά καὶ ἔξαφνα ἀντήχησε ἓνας τυροβολισμός. Δὲν ἔβρω γιατί, ἀλλ' ἐθῆς μοῦ πέρασε ἡ ἰδέα ὅτι κάποιον δυστύχημα εἶχε συμβῆ. Ἐβγήκα ἀπὸ τὸ σαλόνι ὅπου βρισκόμουν καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸ καστανοδάσος. Τὰ πόδια μου ἔτρεμαν καὶ ἐνῶ ἔτρεχα φώναζα δυνατὰ τὶς λέξεις: «Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ, Ζάν! Ζάν! Ζάν!» καὶ μοῦ φαινότανε ὅτι ἡ καρδιά μου ἐπήγαινε νὰ σπῆσῃ ἀπὸ εὐτυχία καὶ τρόμο συγχρόνως. Ὑστερα μιὰ μεγάλη κραυγὴ ἐξέφυγε ἀπ' τὸ στήθος μου. Ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ ζοῖτονταν στὸ γῶμα μὲ μιὰ τρυπὰ στὸ μέτωπο, καὶ πλάι του, μὲ τὰ πόδια στὸ αἶμα, στεκόταν ὀρθὸς ὁ κ. ντ' Ἀντερζόζ, κρατώντας, ἀδιάφορος καὶ ζοφερός, τὸ τουφέκι του. Χωρὶς νὰ πῆ λέξῃ μὲ ζύτταζε νὰ ὀρθωθῆ καὶ νὰ πέφτω ἀπάνου στὸ σῶμα τοῦ ἐξαδέλφου του. Ὅταν κατοῖταν ἤλθε ὁ καιρὸς γιὰ νὰ πιστοποιήσῃ τὸν θάνατο, τοῦ εἶπε ὅτι ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ εἶχε σκοτωθῆ κατὰ λάθος. Τὰ ζυνηγειακά αὐτὰ δυστυχήματα συμβαίνουν συχνά, δὲν εἶνε ἐτσι, δέσποτά μου; κάποιος ὅμως λιγώτερο συχνά συμβαίνει νὰ ζυνηγῶνται ταίχλες μὲ σφαίρες. Ὡς τόσο κανεὶς δὲν ἐπρόσεξε τὴν παράξενη αὐτὴ λεπτομέρεια. Ὁ Ζάν ντὲ Καλλέγζ ἐτάφηκε στὸ νεκροταφεῖο τοῦ χωριοῦ. Δὲν εἶχε ἐκτός ἀπ' τὸν ἀνδρα μου ἄλλους στενοὺς συγγενεῖς. Τὸ ὄνομά του δὲν ἐξαναρροφῆθηκε ποτὲ πιά. Ποτὲ ὁ ἀνδρας μου δὲν ἔκανε τὸν παραινυκτότερο ὑπαινυγμὸ γι' αὐτὸ τὸ γεγονός, ἀλλὰ μόνον, ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον, γινότανε ὅλο καὶ πῶ βίαιος καὶ σιωπηλός, ὅλο καὶ πῶ σκληρός καὶ τραχὺς πρὸς ὅλους καὶ πρὸς ἐμένα. Ἀπὸ χρόνον σὲ χρόνον ἐμεγάλωνε ἡ μόνωση γύρω ἀπ' τὸν πύργο μας ποῦ κατέρρεε καὶ ποῦ μιὰ-μιὰ ἐγκαταλείπαμε τὶς κἀμαρες τὸν στὶς νυχτερίδες καὶ στὰ νυχτοπούλια.

Εἶχαμε βγῆ μαζί περιπατοῦ στὸ πάρκο.

τὴν ἀνάμνησίν του στὰ βᾶθῃ του σιωπηλὸ μαρτυρίου μου. Γιατὶ ἔμεινα στὸν τόπο αὐτὸν; γιὰ νὰ μὴν ἀπομακρυνθῶ ἀπ' τὸν ἀγαπημένον μου τάφο, στὸν ὁποῖον ὡς τόσο δὲν μπόρεσα νὰ πάω ποτὲ νὰ γονατίσω καὶ νὰ προσευχηθῶ καὶ νὰ βάλω ἓνα λουλουδί. Ἐμείνα γιὰ ν' ἀγαπῶ μὴ ἀνάμνηση καὶ γιὰ νὰ μισῶ, ἔμεινα περμεμένοντες τὴ μέρα τοῦ λυτρομοῦ μου, τὴ μέρα ὅπου θάβλεπα, ἐπιτελῶν, πλάι στὸ προσκεφάλου τοῦ δημίου τῆς καρδιάς καὶ τῆς ζωῆς μου, νὰ καίη τὸ νεκρικό αὐτὸ κερί, τὸ ὁποῖον δὲ θὰ σβῆσῃ καὶ ποῦ στὸ φῶς του θὰ ἰδῶ γιὰ τελευταία φορὰ ἓνα μισητὸ πρόσωπο.

Ἀφοῦ τελείωσε τὴν διήγησίν του, ὁ Ἀββᾶς Ντουμόν ἀνοίξε τὴν ταμπακέρα του καὶ ἐπρόσθεσε:

— Αὐτὰ μοῦ εἶπε, νέε μου φίλε, ἡ κυρία ντ' Ἀντερζόζ, ὅταν πρωτοῆλθα ἐδῶ πέρα. Βλέπετε ὅτι δὲν ἔλειψαν ἀκόμη ἀπ' τὸν κόσμον ἡ δυνατὴς ψυχὴς καὶ οἱ σταθεροὶ χαρακτηριστές. Ἀγριο θὰ σὲ πᾶν νὰ ἰδῆς τὸν πύργο τὰ ὀλίγα δηλαδὴ ἐρεῖπεινα ποῦ ἀπέμειναν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ πέθανε ἡ κυρία ντ' Ἀντερζόζ. Ὁ τάφος τῆς βρισκεται κοντὰ στὸν τάφο τοῦ Ζέν ντὲ Καλλέγζ. Καὶ τόφρα πάμε νὰ κοιμηθῶμε. Νὰ τὸ κερσίου καὶ ζύτταζε μὴν τὸ σβῆσῃς ὅπως τῶσβυνε ὁ κ. ντ' Ἀντερζόζ. Ἦταν πολὺ παράξενος ἀνδρας ποῦ ἔμεινε.